

Nr 322

Av fru Sigurdsen m. fl., angående driftbidraget till barnstugor.

(Lika lydande med motion nr 290 i Första kammaren)

Utbyggnaden av dag- och fritidshem har under 60-talet skett i ökad takt. Höjningen av statsbidragen åren 1963 och 1966 har säkerligen tillsammans med den ökade informationsverksamhet som bedrivits av såväl statliga myndigheter som arbetsmarknadsorganisationer bidragit till den stegrade aktiviteten ute i kommunerna på detta område.

Utvecklingen visar att vi 1960 hade 10 270 daghemsplatser och den 30 november 1969 var motsvarande siffra 29 670. Beträffande platser i fritidshem var siffrorna 2 450 respektive 5 720. Till dessa platser i institutioner får läggas ca 25 000 platser i familjedaghem. Ställer man tillgången emot efterfrågan, dvs. antalet barn med förvärvsarbetande föräldrar mot antalet barnstugeplatser, finner man emellertid att det krävs en snabbare takt i utbyggnaden, om man inom rimlig tid skall nå balans. Enligt statistiska centralbyrån finns det ca 150 000 barn under 7 år som har förvärvsarbetande föräldrar. Under hösten 1968 gick LO ut med en aktion som syftade till att vi skulle ha minst 100 000 daghemsplatser 1975. Under våren 1969 gjordes en beräkning av hur denna målsättning slår ut i 125 av landets 282 kommunblock som har en centralkommun med över 10 000 invånare. Den av LO skisserade målsättningen är identisk med den som Centrala samarbetsgruppen för planering och utbyggnad av dag- och fritidshem rekommenderade kommunerna i början av 1968. Innebörden i målsättningen är att man med daghemsplatser skall kunna täcka 50 % av tillsynsbehovet för barn under 7 år som har förvärvsarbetande föräldrar. Det är alltså här inte fråga om en total behovstäckning. Vid den närmare preciseringen till kommunblock som företogs inom LO visade det sig att vi 1975 bör ha minst 120 000 daghemsplatser för att täcka in målsättningen, vilket innebär en utbyggnad med ca 15 000 platser per år.

Vid höjningen av statsbidraget år 1966 föredrog statsmakterna att lägga den kraftigare ökningen på anordningsbidraget. Detta utgör numera 5 000 kronor i statligt bidrag samt 4 000 kronor som lån — allt beräknat per plats och år. 9 000 kronor ansågs vid det tillfället motsvara den genomsnittliga kostnaden för ett serietillverkat hus att användas som barnstuga. Även om bidraget med dagens prisläge inte kan anses täcka kostnaderna för upp-

förande av institutioner, så är det ändock en begränsad kostnad som åsamkas kommunerna.

Förhållandet är annorlunda då det gäller det statliga driftbidraget till dag- och fritidshem. År 1966 höjdes det statliga driftbidraget från 1 200 till 1 600 kronor per plats och år för daghem och från 500 till 600 kronor för fritidshem. I årets statsverksproposition föreslås daghemmen få 2 800 kronor per plats och fritidshemmen 1 500 kronor per plats. Socialstyrelsens beräkningar av driftkostnaderna visar följande utveckling.

	<i>Daghem</i>	<i>Fritidshem</i>
1965	5 800	2 450
1968	6 500	5 400
1969	7 500	5 400

Föräldraavgifterna beräknades såväl 1967 som 1969 täcka ca 20 % av driftkostnaderna när det gäller daghem. Om man för enkelhetens skull — och eftersom inga andra uppgifter finns — utgår ifrån att föräldraavgifterna även 1965 var ca 20 %, täckte statsbidraget 1965 34 %, 1968 30 % och med det nya förslaget räknat på 1969 års kostnader (vilket givetvis inte är helt korrekt eftersom kostnaderna antas stiga för 1970) 42 % av kommunernas kostnader för driften.

Socialstyrelsens beräkningar av driftkostnaderna och den siffra 7 500 kronor per daghemsplats som redovisas är givetvis ett riksgenomsnitt. De stora städerna har högre kostnader. En annan faktor som är värd att notera i sammanhanget är att i kostnadsberäkningarna inte ingår administrationskostnader.

Statens andel av kostnaderna för utbyggnaden och driften av barnstugorna har som synes stigit under årens lopp. Men med den konstruktion statsbidraget har — ett fast krontal — sker det mellan varje höjning en urholkning av bidraget, som inte följer kostnadsutvecklingen. När det gäller familjedaghemmen utgår statens stöd enligt procentlinjen dvs. kommunerna får 35 % av kostnaderna för lön och sociala förmåner åt dagbarnvårdare efter avdrag av influtna föräldraavgifter. Detta bidrag är följaktligen värdebeständigt.

Socialstyrelsen föreslog i sina anslagsäskanden för budgetåret 1970/1971 en ny konstruktion av statsbidragen. Styrelsen önskade att bidraget skulle utgå per avdelning i stället för per plats. Även om man med en sådan konstruktion skulle eliminera det orättvisa i att bidraget till platserna på spädbarnsavdelningarna, som drar större kostnader än avdelningarna för de större barnen, blir lägre än för övriga avdelningar, kvarstår ändå konstruktionen med ett fast krontal. Man kan även resa andra invändningar mot socialstyrelsens förslag. En framkomlig väg för en ny konstruktion av driftbidraget torde vara att staten — i likhet med vad som sker inom skolväsen-

det — övertar personalkostnaderna inom institutionerna helt eller delvis. Personalkostnaderna (inkl. sociala kostnader) beräknas av socialstyrelsen utgöra ca 75 % av driftkostnaderna.

Föredragande statsråd anför i årets statsverksproposition med anledning av socialstyrelsens förslag till omkonstruktion att en teknisk omläggning av statsbidragsreglerna bör anstå i avvaktan på barnstugeutredningens förslag om barntillsynens framtida organisation. Enligt motionärernas uppfattning finns det starka skäl för att frågan om driftbidragets konstruktion utreds jämsides med barntillsynens framtida organisation. Organisation och finansiering hör intimt samman och bör lösas samtidigt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning av formerna för och konstruktionen av statens driftbidrag till barnstugorna.

Stockholm den 23 januari 1970

Gertrud Sigurdsen (s)

Bernt Nilsson (s)

i Kalmar

Anna-Lisa Lewén-Eliasson (s)

Hans Hagnell (s)

Lena Hjelm-Wallén (s)

Lars Gustafsson (s)

Ivar Nordberg (s)

i Barkarby
